ו) שבועות י:, ב) [לעיל ד.], ג) ע"י רש"י ס' הי"ג, ד) [לעיל ג:], ה) [לעיל ג: ד: לקמן ח. ספיים סב.], ו) לקמן י., ז) ויקרא א, ד:

לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימין. דהכי גמר לה רבי יוחנן מרביה דפליגי בה רבי שמעון ורבנן לרבי שמעון ליה לב ב"ד מתנה עליהן להכשירן לתמידי שנה הבאה [לומר] אם הוקרבו הוקרבו ואם לאו יהא קדושים לדמיהן שיפדו אומן ממעות חולין

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב אמרה אמר פסולה נשחטה לשם שלמים דיליה בעינן: (ב) תד"ה (נדף הקודם) סכין כו' מקדש וקדשיו דתני במתני' התם ובגרייתא מיהם טופי ממתניתין דקתני כל"ל ומיהם והא ממתק: (ג) שם דאי לאו משום גזירה אטו לפני כפורה היו מקילין:

גליון הש"ם

גמ' תודה קרויה שלמים. פעין זה ממחות דף טו ע"א ופיין לקמן דף קג ע"ב תוד"ה ממחה ובמנחות דף יז ע"א תוס' ד"ה מדאפקיבוהו: שם חטאת ששחטה לשם חטאת בשרה. עיין מזיר דף מ ע"ב תוס' ד"ה שהרי:

שינויי נוסחאות

א) מיכות זריקה של ליתא בכ"מ, וכ"ה בתד"ה דלמא וכ"ש: ב) מוהכה"ק מיקח מה שבפוגמיס, אולם עי' כמ' עה"ק מ"ש לפרש גי' זו: ג) בכתה"י וד"ש ד"ש רבא [בכל הספוגין], וכן בכה"י וד"ש בה"ש ד"ה לשם שלמים. אך בד"ו רפ"ט וע"ש בלפניו וכן הגיה הכה"ו, וכנר' ע"פ תוס' ד"ה אמר רבא: ד) נשחטה נמתק (ש"ס:): ה) ביום וכו' זבחו ליתא בכתה"י. וכ"ל ביום קרבנו יאכל (שמכ"ה) וכן הגיה רש"ש וע"פ הפסוק: ו) כ"ל שלמים דידיה (בחה"י. שמכ"ה): ז) כ"ל רב (בה"ה). וכ"ה לעיל ג ב (הגרי"ב) וע"פ בפ"ש תוס ז. וכן הגיה הקר"ל יע"פ מש"כ בתד"ה אמר רבא. ומהסימן לקמן ע"ב (חטת"ת ע"ל מ"י וכו') משמע דגרסי' רבא: ח) כ"ל ודאי פסולה (בחה"י וד"ה): ט) כ"ל עולה (גליון). וכ"ל מתוד"ה על מי, וכ"כ הקר"ל דגר' לגרוס עולה, וע"פ מש"כ בגירסת הרמב"ם: י) לחולין (כ"ה. וכ"ה בתוד"ה סכין): יא) לתמידין, זה לא נאמר אלא יעשה מהן קרן למזבח. ולדברי כו' כל"ל (ש"ס). אבל בתוד"ה סכין הכתיב עולה פירש"י בהגות' בלפניו: יב) יקריבו בהן אלא בדמיהם כך שמעתי בשבועות כל"ל (ש"ס. וכ"ה בבחה"י): יג) כ"ל ששחטן (ש"ס):

יד) שחיטותיהן (שמכ"ה): טו) ואמר ליה ר' זירא (כ"ר פ): טז) כ"ל כלומר ותימה כו' נמתק (ש"ס): יז) כ"ל לא מיבעיא ליה אלא (ש"ס): יח) בכה"י שחיטה: יט) כ"ל שהיתה בין (ש"ס): כ) בכ"מ נוקף והיינו עשה דלאחר הפרשה: כא) כ"ל דלאחר הפרשה: כב) בעליה לפי שהזו שיגיו בעלים והכא בשיגיו קודש איירי שהיתה (ש"ס. וכנ"ל בגיליון): כג) כ"ל של זה כשוחט כו' (כ"ר פ ד"ה): כד) כ"ל של זה ולא שיתכפר בה אחר אלא כשוחט (שמכ"ה). מיכת וה"ה ליתא בכתה"י וד"ש. וכל"ק כ' דכתן כ"ל ומה"ד כשרה רעולה לבעלים דאפי' שגוי קרוש אין כאן דהוי כשוחט חטאת חלב לשם חטאת דם: כב) אין פסולה ממש אלא לא, כל"ל (ש"ס): כד) בכה"י וד"ש רבא: כה) על עשה (ש"ס): כו) למימר נמתק (בבה"ה): כז) דהא הכא (ש"ס): כח) כ"ל עלה (ש"ס וכ"ה בבחה"י) ולפ"ז כ"ל עבירת עשה: כט) כ"ל הא גלי וא"ו (שמכ"ה): ל) דרב שמואל בר יצחק דאמר דלר"ש דוקא תמרין מקייצין בהם כו'. כל"ל ועי' נמוק' דסנועות דגי' נכונה היא (צ"ק): לא) לבסוף (שמכ"ה): לב) ברעיה נמתק (קרבא). וגי' כ"ק דהיכא דליה ליה תקנתא בקרן המזבח אית לה לר"ש לב ב"ד מתנה ומיהו הא מוכח במנחות בפ' התודה דהיכא דאית ליה כו': לג) כ"ל ומשום: לד) בשחיטה הכ"ל (צ"ק). כד"ו הגוסח כשירה גמורה. ואפשר סטות דיבור בפני עצמו ולפרש דגרי רבה דכשרה דקתמר ר"ל כשרה גמורה, ועי' בר"ש: לה) כ"ל ברבא (הגרי"ב. וכ"ה בד"ו). וגירסת רש"ל דרב חסדא כרבא ס"ל דבהא דרבא מודה, וטעמא דתודה משום דכתיב בהו קרא שלמיו ואיירי ששחטה וכו'. וגירסת קר"ל דרב כרבה ס"ל דהא דרב חסדא אידחי מדיוקא דטעמא דשלמים לשם תודה וכו' הא תודה וכו' משמע דר"ל כו'. ועפ"כ: לו) כ"ל שלמיו דידיה (הגרי"ב). כד"ו שלמיו: לז) דם כדפי' בקונטרס (ש"ס): לח) כ"ל בדבריו (בה"ה. צ"ק ועוד): מט) שיגוי קודש אשיגוי בעלים (ש"ס וגליון): מ) ביתר הכז כתב לגיה כשם מדש גדול קדמון ועוד יש לומר. ותיובתא מחברתא הוא (ע"ד דוד ה): נא) עי' קר"ל כד"ה על מי. ובהגהות דברי נחמיי מוקם דאי הפרישה כו' עד דלאחר הפרשה: נב) כ"ל אית דגרסי (צ"ק ועי"ש) וכ"ה בד"ו). ועי' כ"ש: לח) כ"ל ר"ש ולא דלמא אית"ל כו' ודלמא לא קי"ל כ' ר"א. ס"ל ותן למיפסל ענין מתשובה כו' זרק (דתפסר) הכשיר בתת"ל (דתת"ל) לתיוב מכפר על עשה דלאחר הפרשה. כמו [כן שגיני פלגת דמקפרין] על טומאת מקדש וקדשיו [ליכא למגעיא על טומאה שגין] שחיטה לשחיטה. [הא] דהכשיר] דבר זירא על [הבעיא] לגעיל דאמר [על טומאת שאינו לאחר שחיטת הרחמנן, לא למיפסל הבעיא לתמיעא לן, ודולת ר' זירא לן פליג אדבא [דבתר דליכא למיפסל לאחר הפרשה. כד"ו בגליון: מ) ביתר הכז כתב לגיה כשם מדש גדול קדמון ועוד יש לומר. מה"ד דלמא אית"ל מי שמחוייב עולה כשרה משום דלא מקרבינן לה מכפרי: נג) כ"ל אית דגרסי (צ"ק ועי"ש) וכ"ה בד"ו). ועי' כ"ש: נד) כ"ל דגבי נחמי' מוקם דאי הפרישה כו' עד דלאחר הפרשה: נה) כ"ל אית דגרסי (צ"ק ועי"ש) וכ"ה בד"ו). ועי' כ"ש: נו) כ"ל אבל רש"ל מיקון זה וכתב דהכל מיגרע אחת היא, עי' כ"ש כד"ה שאינו ועכ"ה אמר רבא [שמכ"ה]: נז) כ"ל דגבי עולה נמי כתיב וכיפר עליו כו':

מוסף רש"י

לדברי חכמים נפדין תמימים. להכשירן בשנה זו, מתנלגין אומן על מעות חולין ואותם המעות יבאו לאותר תחרומה ושנה שעתין מכן לקוניי פחים ליפוי לגיה קה"ק, כדתנא במסכת שקלים, וכיון שיצאו לחולין חוזרים ולוקחים אותם מעמות תרומה מעשה ויקרבו בשנה זו, ואע"ג שאין בשנת קדשי יחיד מתחללת בלא מוס בלקרי"ל (מנחות קח.), מוסיף כל בשנה עמהה, דאמר מר בעבלי מומין שנפדו הכמוה מדבר, אלו של נזיר נפדים (שבועות ה.): **זבח תודת שלמיו.** שהם זבחים לשם תודה: **תודה קרויה שלמים.** כדכתיב תודת שלמיו כמו מעלת הקבל, תודת משה עבדי (לעיל ד.): **חטאת ששחטה לשם חטאת בשרה.** כי הדדי ניהו דתרוייהו מעלת שמתן שמייהו ובפרת שחיטן זוה על הכלה, אין שם שיגוי קודש והרי מעלת לשם חטאת נשחטה (לקמן ט.): **חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת.** מעלת לאונן שנשחט להתכפר בה שמעון, אם שמעון מחוייב חטאת הוא פסולה, אבל אם מחוייב עולה ולא חטאת בשרה (לעיל ד.): **וכפר עליו.** היינו זריקה אלמא זריקה לשם בעלים בעיא (לעיל ד.):

ליקוטים

על מי שמחוייב עולה בשרה. ולא עלתה לבעלים. כן הוא ברמב"ם פט"ו מפסה"מ ה"ח. ובובחים מבואר דבשחט בשרה, ואינו מבואר דלא עלתה לבעלים. ודין הלעיל לשם חולין מבואר להדיא שם מ"ו ע"ב [ד"לא עלתה]. ודין זה אינו מבואר בכלל. ולומר דהר"מ למד מזה דכמו לשם חולין דאין בחשבונה פוסלת וכ"מ לא עלתה, הכא נמי, זה אינו דרך הר"מ, והוה ליה לכתוב יראה לי כדרכו הצ"ע. (מנ"ת מל' קל"מ)

שיטה מקובצת

על מי שאינו מחוייב בלום שבולה. דיהי שפיר מחוייב כפרה כמותו כדמפרש ואזיל ואמר רבא מר. ולפרוכי מלתא קמייתא אחת: **והאמר רבא** כו' **על מי שמחוייב עולה בשרה.** אלמא לאו מיהו היא (והא) [דהא] הכא שגיגת עשה כיון שפרים עולה עליה. ומאי מקינענא לא מכפרא מר. כך פי' הקונטרס. ומ"מ קשה היאך פסיגא ליה לרבא דפסול והא לקמן (דף ט.) מפסקא ליה לרבא אפילו על מעלת אלמ שנשחטה על מי שמחוייב חטאת דעומאת מקדש וקדשיו בשמא לא מחוייב כפרה כמותו לפי שאינה קנטרה כמותה, כ"ש על מי שאינו מחוייב כלום. לכן כ"ל דגרסינן עולה שנשחטה על מי שאינו מחוייב כו'. דגרי עולה[נב] הוא לכתוב וכיפר עליה הכהן (ויקרא יב. ח) ואמר רבא מעלת מר, ומילתא בלפי עשייה היא, ועולה פריך למימרא דבא מיהם היא, ולא בעי לגעיר לדבר כי שאינה עול מי שמחוייב עולה כשרה משום דלא מקרבינן לה מכפרי: **רש"י.** דיה **דלמא אית"ל** [תוס' שוה]: **נא)** עי' קר"ל כד"ה על מי. ובהגהות דברי נחמי' מוקם דאי הפרישה כו' עד דלאחר הפרשה: **נב)** כ"ל אית דגרסי (צ"ק ועי"ש) וכ"ה בד"ו). ועי' כ"ש: **נג)** אבל רש"ל מיקון זה וכתב דהכל מיגרע אחת היא, עי' כ"ש כד"ה שאינו ועכ"ה אמר רבא [שמכ"ה]: **נד)** כ"ל דגבי עולה נמי כתיב וכיפר עליו כו':

כנ א מיי' פ"ד מהלכות שקלים הלכה יח:
ל ב מיי' פרק טו מהלכות פסה"מ הלכה יג:
לא ג מיי' שם הלכה ז:
לב ד מיי' שם הלכה ח:
לג ה מיי' שם הל"ט והל' יד:

תורה אור השלם

1. ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר: ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל:
ויקרא ז, טו-טז
2. וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחט את העלה: ויקרא ד, לג

מוסף רש"י

לדברי חכמים נפדין תמימים. להכשירן בשנה זו, מתנלגין אומן על מעות חולין ואותם המעות יבאו לאותר תחרומה ושנה שעתין מכן לקוניי פחים ליפוי לגיה קה"ק, כדתנא במסכת שקלים, וכיון שיצאו לחולין חוזרים ולוקחים אותם מעמות תרומה מעשה ויקרבו בשנה זו, ואע"ג שאין בשנת קדשי יחיד מתחללת בלא מוס בלקרי"ל (מנחות קח.), מוסיף כל בשנה עמהה, דאמר מר בעבלי מומין שנפדו הכמוה מדבר, אלו של נזיר נפדים (שבועות ה.): **זבח תודת שלמיו.** שהם זבחים לשם תודה: **תודה קרויה שלמים.** כדכתיב תודת שלמיו כמו מעלת הקבל, תודת משה עבדי (לעיל ד.): **חטאת ששחטה לשם חטאת בשרה.** כי הדדי ניהו דתרוייהו מעלת שמתן שמייהו ובפרת שחיטן זוה על הכלה, אין שם שיגוי קודש והרי מעלת לשם חטאת נשחטה (לקמן ט.): **חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת.** מעלת לאונן שנשחט להתכפר בה שמעון, אם שמעון מחוייב חטאת הוא פסולה, אבל אם מחוייב עולה ולא חטאת בשרה (לעיל ד.): **וכפר עליו.** היינו זריקה אלמא זריקה לשם בעלים בעיא (לעיל ד.):

ליקוטים

על מי שמחוייב עולה בשרה. ולא עלתה לבעלים. כן הוא ברמב"ם פט"ו מפסה"מ ה"ח. ובובחים מבואר דבשחט בשרה, ואינו מבואר דלא עלתה לבעלים. ודין הלעיל לשם חולין מבואר להדיא שם מ"ו ע"ב [ד"לא עלתה]. ודין זה אינו מבואר בכלל. ולומר דהר"מ למד מזה דכמו לשם חולין דאין בחשבונה פוסלת וכ"מ לא עלתה, הכא נמי, זה אינו דרך הר"מ, והוה ליה לכתוב יראה לי כדרכו הצ"ע. (מנ"ת מל' קל"מ)

שיטה מקובצת

על מי שאינו מחוייב בלום שבולה. דיהי שפיר מחוייב כפרה כמותו כדמפרש ואזיל ואמר רבא מר. ולפרוכי מלתא קמייתא אחת: **והאמר רבא** כו' **על מי שמחוייב עולה בשרה.** אלמא לאו מיהו היא (והא) [דהא] הכא שגיגת עשה כיון שפרים עולה עליה. ומאי מקינענא לא מכפרא מר. כך פי' הקונטרס. ומ"מ קשה היאך פסיגא ליה לרבא דפסול והא לקמן (דף ט.) מפסקא ליה לרבא אפילו על מעלת אלמ שנשחטה על מי שמחוייב חטאת דעומאת מקדש וקדשיו בשמא לא מחוייב כפרה כמותו לפי שאינה קנטרה כמותה, כ"ש על מי שאינו מחוייב כלום. לכן כ"ל דגרסינן עולה שנשחטה על מי שאינו מחוייב כו'. דגרי עולה[נב] הוא לכתוב וכיפר עליה הכהן (ויקרא יב. ח) ואמר רבא מעלת מר, ומילתא בלפי עשייה היא, ועולה פריך למימרא דבא מיהם היא, ולא בעי לגעיר לדבר כי שאינה עול מי שמחוייב עולה כשרה משום דלא מקרבינן לה מכפרי

כם א מיי' פ"ד מהלכות שקלים הלכה יח:
ל ב מיי' פרק טו מהלכות פסה"מ הלכה יג:
לא ג מיי' שם הלכה ז:
לב ד מיי' שם הלכה ח:
לג ה מיי' שם הל"ט והל' יד:

לדברי ר' שמעון אין נפדין תמימים [ו]לדברי חכמים [א]נפדין תמימין ועוד הא בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא שעירי עצרת שקבל דמן בשני כוסות וגזרק דמו של ראשון שני למה הוא בא על טומאה שאורעה בין [זריקה של] [א] זה לזה (נזרק דמו של שני למה הוא קריבין) [ב] עד כאן לא מיבעיא ליה אלא עשה דלאחר שחיטה אבל עשה דלאחר הפרשה לא קא מיבעיא ליה דלמא אם תימצי לומר קאמר: **איתמר תודה ששחטה** לשם תודת חבירו (כשרה) רבה [ג] אמר כשרה רב חסדא אמר פסולה רבה אמר כשרה תודה לשם תודה נשחטה רב חסדא אמר פסולה [ד] לשום שלמים דידיה נשחטה [ה] בעינן אמר רבה מנא אמינא לה [ו]דתניא [ז]ובשר זבח תודת שלמיו ביום [ח] הקריבו את זבחו וגו' אבא חנין אמר משום ר' אליעזר בא ללמד [ט]תודה ששחטה לשם שלמים כשרה שלמים שנשחטו לשם תודה פסולים ומה הפרש בין זה לזה [י] תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויין תודה שלמים לשם תודה פסולה הא תודה לשם תודה כשרה מאי לאו דחבריה לא דידיה אבל דחבריה מאי פסולה אדתני שלמים [יא] לשם תודה פסולה ליתני תודה לשם תודה וכ"ש שלמים לשם תודה שלמים לשם תודה דידיה איצטריך ליה סלקא דעתך אמינא מדתודה קרויה שלמים שלמים נמי קרויין תודה וכי שחיט להו לשם תודה ליכשרו קא משמע לן: אמר רבא [יב] חטאת [יג] ששחטה לשם חטאת כשירה לשם עולה פסולה מאי טעמא [2] ושחט אותה לחטאת אמר רחמנא והרי חטאת לשם חטאת נשחטה לשם עולה פסולה [יד] ואמר רבא [טו]חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת פסולה [יז]על מי שמחוייב עולה כשרה מאי טעמא וכפר עליו [יח]עליו ולא על חבירו חבירו דומיא דידיה במחוייב כפרה כמותו ואמר רבא חטאת [יט] [כ]ששחטה על מי שאינו מחוייב כלום פסולה שאין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה מק"ו על חייבי כריתות מכפרת על חייבי עשה לא כל שכן למימרא דבת מינה היא והאמר רבא חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת פסולה על מי שמחוייב עולה כשרה

[ד"ה ד"ה] אמר רבא חטאת ששחטה לשם חטאת בשרה. פירש רבינו תם דרבה [לה] כרב חסדא ס"ל דהא דרבה אידחי וטעמא דתודה משום שלמים [לו] משמע דר"ל דאחיר ששחטה לשם חטאת חבירו וגרהה דלאו בהכי מיירי מלתא קאמר בהדיא חבירו אלא מיירי בחטאת חלב לשם חטאת דם [לז] כדאמר רבא לקמן בפירקין (דף ט.): חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת עבודת כוכבים כשרה לשם חטאת מזיד לשם חטאת מצורע פסולה הני עולות גינהו ואם תאמר ותרתי דרבה [לח] למה לי ויש לומר דהך דהכא נקט לאשמועינן דשיגוי קודש איפכא בעלים אע"ג דרבה לא פירש הפסוקים כדבריו [לט] מדאמר בריש פירקין (לעיל דף ג.): דרב יוסף בר אמי רמי שיגוי קודש [מ] ומשני [והא] [מא] דלקמן נקט לאלק בחטאות וגם משום בעיא דאמר כך דבעי רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דעומאת מקדש וקדשיו מהו: **חטאת** ששחטה **על מי שמחוייב עולה** בשרה. וכגון שלא הפרישה עדיין דאי הפרישה [מא] הוה ליה כעל מי שאינו מחוייב כלום אם תימצי לומר דלא מכפרת דעשה דלאמר הפרשה דמסתמא עולה יביא ויכפר על הכל מ"ג דאמר הרי עלי עולה דכשיפרישנה יכפר על כל עשה שעבר: **על מי שאינו מחוייב בלום פסולה.** אי דגרסינן [מב] בהא מימרא עולה דגבי עולה נמי [מג] כתיב לכפר עליו דאי גרסינן הכא חטאת ל"ל אחיד מילתא [מד] דרבא דחטאת מכפרת על חייבי עשה מהכא שמעינן לה: **על חייבי עשה לא כל שכן.** מהאי קל וחומר הוה לן למימר דאפילו מקינענא מכפרת אלא דאינה מכפרת [מה] הוא ועיקרא למילתא אחריתי קאמרי ואהני קל וחומר לקופיה:

הגהות הב"ח

(ז) נמ' הא מסתברא דבר מסתברא לשם שלמים דידיה בעינן: (ח) תד"ה (נדף הקודם) סכין כו' מקדש וקדשיו דתני במתני' התם ובגרייתא מיהם טופי ממתניתין דקתני כל"ל ומיהם והא ממתק: (ט) שם דאי לאו משום גזרה אטו לפני כפורה היו מקילין:

גליון הש"ם

גמ' תודה קרויה שלמים. פעין זה ממחות דף טו ע"א ופיין לקמן דף קג ע"ב תוד"ה ממחה ובמנחות דף יז ע"א תוס' ד"ה מדאפקיבוהו: שם חטאת ששחטה לשם חטאת בשרה. עיין מזיר דף מ ע"ב תוס' ד"ה שהרי:

שינויי נוסחאות

א) מיכות זריקה של ליתא בכ"מ, וכ"ה בתד"ה דלמא וכ"ש: ב) מוהכה"ק מיקח מה שבפוגמיס, אולם עי' כמ' עה"ק מ"ש לפרש גי' זו: ג) בכתה"י וד"ש רבא [בכל הספוגין], וכן בכה"י וד"ש בה"ש ד"ה לשם שלמים. אך בד"ו רפ"ט וע"ש בלפניו וכן הגיה הכה"ו, וכנר' ע"פ תוס' ד"ה אמר רבא: ד) נשחטה נמתק (ש"ס): ה) ביום וכו' זבחו ליתא בכתה"י. וכ"ל ביום קרבנו יאכל (שמכ"ה) וכן הגיה רש"ש וע"פ הפסוק: ו) כ"ל שלמים דידיה (בחה"י. שמכ"ה): ז) כ"ל רב (בה"ה). וכ"ה לעיל ג ב (הגרי"ב) וע"פ בפ"ש תוס ז. וכן הגיה הקר"ל יע"פ מש"כ בתד"ה אמר רבא. ומהסימן לקמן ע"ב (חטת"ת ע"ל מ"י וכו') משמע דגרסי' רבא: ח) כ"ל ודאי פסולה (בחה"י וד"ה): ט) כ"ל עולה (גליון). וכ"ל מתוד"ה על מי, וכ"כ הקר"ל דגר' לגרוס עולה, וע"פ מש"כ בגירסת הרמב"ם: י) לחולין (כ"ה. וכ"ה בתוד"ה סכין): יא) לתמידין, זה לא נאמר אלא יעשה מהן קרן למזבח. ולדברי כו' כל"ל (ש"ס). אבל בתוד"ה סכין הכתיב עולה פירש"י בהגות' בלפניו: יב) יקריבו בהן אלא בדמיהם כך שמעתי בשבועות כל"ל (ש"ס. וכ"ה בבחה"י): יג) כ"ל ששחטן (ש"ס):

יד) שחיטותיהן (שמכ"ה): טו) ואמר ליה ר' זירא (כ"ר פ): טז) כ"ל כלומר ותימה כו' נמתק (ש"ס): יז) כ"ל לא מיבעיא ליה אלא (ש"ס): יח) בכה"י שחיטה: יט) כ"ל שהיתה בין (ש"ס): כ) בכ"מ נוקף והיינו עשה דלאחר הפרשה: כא) כ"ל דלאחר הפרשה: כב) בעליה לפי שהזו שיגיו בעלים והכא בשיגיו קודש איירי שהיתה (ש"ס. וכנ"ל בגיליון): כג) כ"ל של זה כשוחט כו' (כ"ר פ ד"ה): כד) כ"ל של זה ולא שיתכפר בה אחר אלא כשוחט (שמכ"ה). מיכת וה"ה ליתא בכתה"י וד"ש. וכל"ק כ' דכתן כ"ל ומה"ד כשרה רעולה לבעלים דאפי' שגוי קרוש אין כאן דהוי כשוחט חטאת חלב לשם חטאת דם: כב) אין פסולה ממש אלא לא, כל"ל (ש"ס): כד) בכה"י וד"ש רבא: כה) על עשה (ש"ס): כו) למימר נמתק (בבה"ה): כז) דהא הכא (ש"ס): כח) כ"ל עלה (ש"ס וכ"ה בבחה"י) ולפ"ז כ"ל עבירת עשה: כט) כ"ל הא גלי וא"ו (שמכ"ה): ל) דרב שמואל בר יצחק דאמר דלר"ש דוקא תמרין מקייצין בהם כו'. כל"ל ועי' נמוק' דסנועות דגי' נכונה היא (צ"ק): לא) לבסוף (שמכ"ה): לב) ברעיה נמתק (קרבא). וגי' כ"ק דהיכא דליה ליה תקנתא בקרן המזבח אית לה לר"ש לב ב"ד מתנה ומיהו הא מוכח במנחות בפ' התודה דהיכא דאית ליה כו': לג) כ"ל ומשום: לד) בשחיטה הכ"ל (צ"ק). כד"ו הגוסח כשירה גמורה. ואפשר סטות דיבור בפני עצמו ולפרש דגרי רבה דכשרה דקתמר ר"ל כשרה גמורה, ועי' כ"ש: לה) כ"ל ברבא (הגרי"ב. וכ"ה בד"ו). וגירסת רש"ל דרב חסדא כרבא ס"ל דבהא דרבא מודה, וטעמא דתודה משום דכתיב בהו קרא שלמיו ואיירי ששחטה לשם חטאת בשרה. וגירסת קר"ל דרב כרבה ס"ל דהא דרב חסדא אידחי מדיוקא דטעמא דשלמים לשם תודה וכו' הא תודה וכו' משמע דר"ל כו'. ועפ"כ: לו) כ"ל שלמיו דידיה (הגרי"ב). כד"ו שלמיו: לז) דם כדפי' בקונטרס (ש"ס): לח) כ"ל בדבריו (בה"ה. צ"ק ועוד): מט) שיגוי קודש אשיגוי בעלים (ש"ס וגליון): מ) ביתר הכז כתב לגיה כשם מדש גדול קדמון ועוד יש לומר. ותיובתא מחברתא הוא (ע"ד דוד ה): נא) עי' קר"ל כד"ה על מי. ובהגהות דברי נחמי' מוקם דאי הפרישה כו' עד דלאחר הפרשה: נב) כ"ל אית דגרסי (צ"ק ועי"ש) וכ"ה בד"ו). ועי' כ"ש: נג) אבל רש"ל מיקון זה וכתב דהכל מיגרע אחת היא, עי' כ"ש כד"ה שאינו ועכ"ה אמר רבא [שמכ"ה]: נד) כ"ל דגבי עולה נמי כתיב וכיפר עליו כו':

נרע מעומאת מקדש וקדשיו. משום דלא נעי למיפסל בעיא דרבא דלקמן, ולכך משני משום דמקינענא לא מכפרי [תוס' שוה]: **רש"י.** דיה **דלמא אית"ל** כו' ודלמא **לא** קי"ל כ' ר"א. ס"ל ותן למיפסל ענין מתשובה כו' זרק (דתפסר) הכשיר בתת"ל (דתת"ל) לתיוב מכפר על עשה דלאחר הפרשה. כמו [כן שגיני פלגת דמקפרין] על טומאת מקדש וקדשיו [ליכא למגעיא על טומאה שגין] שחיטה לשחיטה. [הא] דהכשיר] דבר זירא על [הבעיא] לגעיל דאמר [על טומאת שאינו לאחר שחיטת הרחמנן, לא למיפסל הבעיא לתמיעא לן, ודולת ר' זירא לן פליג אדבא [דבתר דליכא למיפסל לאחר הפרשה. כד"ו בגליון: מ) ביתר הכז כתב לגיה כשם מדש גדול קדמון ועוד יש לומר. מה"ד דלמא אית"ל מי שמחוייב עולה כשרה משום דלא מקרבינן לה מכפרי

כם א מיי' פ"ד מהלכות שקלים הלכה יח:
ל ב מיי' פרק טו מהלכות פסה"מ הלכה יג:
לא ג מיי' שם הלכה ז:
לב ד מיי' שם הלכה ח:
לג ה מיי' שם הל"ט והל' יד:

עולה דורון היא. אע"ג דאעשה מכפרת יותר מחטאת דהא מכפרת מקיבעא: **ריצה פרקליט.** אע"ג דאיכא עולת יולדת ומצורע וזיר דלא מייתי קרבן אלא לאיתרויי בקדשים כדאמר בפרק בתרא דכריתות (דף מו.) ואפילו הכי הם מחטאתם קודמת לעולה דלא חלקה תורה:

ואמרתם זבח פסח. האי קרא כתיב גריסא ושמור את חודש האביב והיה ליה לאוקומי [בשינוי בעלים] בא"ח מינו ענין אלא משום דכייל בה כל עבודות דכתיב ועשית פסח [דמשמע] מתמת כל עשיות הלכך מוקי ליה לשינוי קודש: **וזבחת פסח.** בסוף התורה (מנחות פב.) דריש לה בגמרא לדבר שבמועה [שהיא בא"ח מן החולין] והתם בגמרא [פג:] נמי מייתי דרשא דהכא: **ומאי** ניהו **שלמים.** דעולה ליכא למימר דאינה בא"ח מכל אלן ובקר כדפי' בקונטרס דאינה בא"ח נקבה ועוד איכא לקמן [ט.] תלתא קראי והיהו דאם כבש מוכח בהדיא דהוי שלמים ועוד דדומין קדשים קלים אבל קדשים קלים ולא אבל קדשי קדשים כדלקמן (שם):

וזבחת פסח לבדרב נחמן. בסיפרי פרשת עשר תעשר דריש כולהו בשינוי קודש והכי איתא התם וזבחת [ב] אין לי אלא זביחה שאר עבודות מנין ואשינוי [קודש] בא] קאי ת"ל וזבחת. ואין זה בסוגיא כב] אלנו: **הוא לעכב בין הבא בין הבא.** בשינוי קודש בכל עבודות בשינוי בעלים בזביחה אע"ג דהוא בזביחה כתיב בפרשת בא אל פרעה וקרא דועשית בפרשת דאה אנכי מכל מקום משמע הוא בהויתו כשהוא עשוי כמצותו כדפי' בקונטרס והשתא הא דקאמר אשכחן זביחה שאר עבודות מנא לן אשינוי בעלים קאי עוד יש לפרש דבין בשינוי קודש בין בשינוי בעלים קבעי מנא לן לעכב דהוא קאי דוקא אזביחה ומדאפקיה רחמנא בשינוי בעלים בלשון שינוי קודש אית לן לאוקומי הא בב] דזביחה לעכב בין בשינוי בעלים בין בשינוי קודש ושינויא דהואיל וגלי גלי לא ניתא לאתי פירושא כמו לפירוש קמא: **מה שלמים** בין בזביחה בין בשאר עבודות **לא** חלקת בהן. ות"ת ב) כיון דכתיב ועשית פסח (ב) למצוה בשינוי קודש בכל עשיות לשתוק קרא מזביחה ותיתי משלמים דמה שלמים לא חלקת בין בשינוי קודש לשינוי בעלים למצוה אף לפסח לא תחלוק לעכב: **אלא** הוא למה לי. לקמן בפרק בית שמאי (דף לז:) ובפסחים פרק מי שהיה טמא (דף לז.) דריש הוא דפסח למעוטי תמורת פסח ותרי הוא כתיבי ובפסחים בסוף תמיד נשחט (דף סב:) דריש רבי אליעזר מהוא דפסח לא הוא כשר לשם חרים ולא אחרים כשרין לשמו וכבי אליעזר לטעמיה דליה ליה עכובא בלשם ולא מוקי ליה למימר אבל אשם לא נאמר בו הוא כו': **כל** מקום שנאמר הוא בזביחה. פירש בקונטרס ולא גרסינן ליה משום דליתיה בברייתא דלקמן ואין למתוק בשביל כך הספרים דאפשר שהיא בברייתא בשום מקום בתוספתא:

מקיבעא לא מכפרא מקופיא מכפרא. [ו]ואמר רבא עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא איבעית אימא קרא [ז]מוצא שפתיך תשמור וגו' איבעית אימא סברא משום דשני בה כו' כדריש [ח] פירקא ואמר רבא עולה הבאה לאחר מיתה שחטה בשינוי קודש פסולה [ט]בשינוי בעלים כשרה דאין בעלים לאחר מיתה [י]ורב פנחס בריה דרב אמי אמר יש בעלים לאחר מיתה אמר ליה רב אשי לרב פנחס בריה דרב אמי דוקא קאמר מר יש בעלים לאחר מיתה ובעי לאיתויי עולה אחריתי או דלמא דאי איכא כמה עשה גביה מכפרא א"ל דוקא קאמינא ואמר רבא עולה דורון היא היכי דמי אי דליכא תשובה [יא]זבח רשעים תועבה ואי דאיכא תשובה [יב]התניא [יג]עבר על מצות עשה ושב לא זז משם עד שמוחלים לו אלא ש"מ דורון הוא (חטא"ת ע"ל מ"י מכפ"ר עול"ה לאה"ר דורו"ן סימ"ן) תניא נמי הכי [יד]א"ר שמעון חטאת למה באה למה באה לכפר אלא [טו]למה באה לפני עולה [טז]לפרקליט שנכנס [יז] [ריצה פרקליט נכנס] דורון אחריו: חוץ מן [יח]הפסח [יט]והחטאת כו': פסח מנלן דכתיב [כ]שמור את חדש האביב [כא]ועשית פסח שיהו כל עשיותיו לשם פסח אשכחן שינוי קודש שינוי בעלים מנלן דכתיב [כב]ואמרתם זבח פסח הוא שתהא זביחה לשם פסח אם אינו ענין לשינוי קודש תניהו ענין לשינוי בעלים אשכחן למצוה לעכב מנלן אמר קרא [כג][כד]וזבחת פסח לה' אלהיך וגו' מתקיף לה רב ספרא האי וזבחת להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדרב נחמן [כה]דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [כו]מנין למותר [כז]פסח שקרב שלמים שנאמר וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא [כח]מן הכבשים ומן העזים מכאן למותר הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר ומאי ניהו שלמים אלא אמר רב ספרא וזבחת פסח לכדרב נחמן שמור את חדש האביב (כ) למצוה בשינוי קודש ואמרתם זבח פסח בשינוי בעלים למצוה הוא לעכב בין הבא והבא ואשכחן זביחה שאר עבודות מנלן [כט]הואיל וגלי גלי רב אשי אמר הואיל וגלי גלי לא אמרינן אלא [עבודות] [ב] מנלן דכתיב [ל]זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' ותניא [לא]ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם זה בכור ומעשר ופסח הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים בין שינוי קודש בין שינוי בעלים בענין למצוה אף כל בין שינוי קודש בין שינוי בעלים למצוה [ג] וכשלמים מה שלמים בין זביחה בין שאר עבודות לא חלקת בהן למצוה אף פסח לא תחלוק בו בין זביחה לשאר עבודות לעכב [ד] (משום שנאמר הוא בזביחה אינו אלא לעכב) אלא הוא למה לי [ג] כדתניא נאמר [ה] בפסח הוא בשחיטה לעכב [ו]אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין והוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר: חטאת מנלן [ז]דכתיב [ח]ושחט אותה לחטאת שתהא שחיטה לשם חטאת אשכחן שחיטה קבלה מנלן דכתיב מקיבעא לא מכפרא מקופיא מכפרא. חטאת דעשה: **מקופיא מכפרא.** הלכך על מי שמתוייב עולה כשרה כיון [דהפרים] [ו] עולה שייכי כולהו עשה שבידו אעולה ומו לא שייך חטאת גביה אבל מי שלא הפרים כלום ועבירות עשה בידו שייך חטאת גביה דאילו הוה מתחייב חטאת מכפר עשה מקופיא הלכך חייל שמיה אחטאתו [ז] שנשחטה לשמו לפוסלה: **לאחר מיתה.** שמת בעליה והקריבה היורש: **פסולה.** לא עלתה [ד] וצריך היורש להביא אחרת: **יש בעלים.** שהיורש הוא בעליה: **דוקא קאמר מר.** אי פליגי [ח] אדרבא ובעי לאתויי אחריתי או דלמא דאי איכא כמה עשה גביה דיורש מכפרא אם לא שינה בה ומיהו היכא דשני לא בעי לאתויי אחריתי דהא איהו לא נדר מידי: **עולה דורון היא.** אינה באה לכפר על עשה כפרה ממש אלא אחר שכפרה התשובה על העשה היא באה להקבלת פניה כאדם שסרח במלך ומילאו ע"י פרקליטין וכשבא להקביל פניו מביא דורון בידו: **היכי דמי.** לגומר היכי דמי שחטא באה לכפרה: **אי דליכא תשובה.** אעבירות עשה שבידו: **וכח רשעים תועבה.** פסוק הוא במשלי (כא). **למה באה לפני עולה.** כל מקום שמביא חטאת ועולה חטאת קודם כדאיתא לקמן בפרק כל התדיר (דף פט:): **פרקליט.** מלך טוב: **פסח מנלן.** (ט) בין למצוה בין לעכב דקס"ד לא אתי לן כשאר זבחים משלמים דלא כתיב בההוא קרא דזאת התורה לאיתרבי כל הזבחים מיניה למצוה [לעיל ד:]: **מוסר הפסח.** שאבד ונתכפר [ב] באחר ומצא הראשון: **לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר.** היינו שלמים שהן באין מכל אלן ומכל בקר בין זכרים בין נקבות מה שאין כן בשאר זבחים שהוקבעו או בזכר או בנקבה עולה ואשם הוקבעו בזכרים חטאת הוקבע בנקבות והוקבע בזכרים כגון שעיר נשיא אינו בא בנקבה: **למצוה בשינוי קודש.** כדאלהו [י] עשיות ילפינן מייתי דהא כתיב ועשית: **הוא.** משמע מ) פסח הוא בהויתו לשמו כשר אלא לשמו פסול: **דהכא והכא.** בשינוי קודש ובשינוי בעלים דהוא משמע אתרוייהו כשהוא עשוי כמצותו משמע: **ואשכחן זביחה.** בשינוי [קודש ובשינוי] [א] בעלים: **כיוס לוותו.** סמוך לזאת התורה ודרשינן סמוכין כיוס לוותו להקריב את קרבניהם לרגות קרבנות אלא החזרו במקרא בענין אלמעלה: **אף כל כו'.** הלכך (ו) מצוה בפסח [ב] ילפינן משלמים דרבינן להו לעילן [ד:] לשינוי קודש ולשינוי [ג] בעלים [ה] (ועשית פסח לעכב בכל עשיותיו בשינוי קדש. ואמרתם זבח פסח לעכב בזביחה בשינוי בעלים): **וכשלמים.** כלומר כיון דגלי קרא עכובא בזביחה ילפינן שאר עבודות לעכובא מהיקשא דמלה כשלמים מה שלמים כו': ה"ג **אלא הוא למה לי לדכתניא** [וכו' טו] **אבל אשם לא נאמר כו'.** וא"ג כל מקום שנאמר בזביחה [יז] (ז) אינו אלא לעכב דהך בריתא לקמן היא בפירקין [יז:] בדיתא ר' [יח] אליעזר ורבי יהושע וא"ג ליה: **לדתניא.** כלומר לגלויי על הוא דגבי אשם דלא ילפינן פסול מיניה כדמהדר ליה רבי יהושע לר' אליעזר לקמן בפירקין (דף יז:) שהיה דורש אשם הוא לשמו כשר אלא לשמו פסול וקא מהדר ליה רבי יהושע פסח נאמר בו הוא בשחיטה לפיכך אלא לשמו פסול אבל אשם כו': ולקח

עין משפט נר מצוה

לד א מי' פנ"ו מהל' פסה"מ הלכה עו:
לה ב מי' פ"ט מהל' תשובה הלכה ד:
לו ג סמג עשין לטו:
לז ד מי' פרק טו מהלכות יפ"ל מהלכות קרבן פסח הלכה ג:
לח ה מי' פרק טו מהלכות פסה"מ הלכה ג הלכה ד:
לט ו מי' פ"ל מהלכות קרבן פסח הלכה ו:
מ ז מי' שם פ"ל הלכה ג:

תורה אור השלם

1. מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך נדבה אשר דברת בפיך: דברים כג, כד
2. זבח רשעים תועבה אף כי בזמה יביאנו: משלי כא, כז
3. שמור את חדש האביב ועשית פסח ליהוה אלהיך כי בחדש האביב הוציאך יהוה אלהיך ממצרים לילה: דברים טז, א
4. ואמרתם זבח פסח הוא ליהוה אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו: שמות יב, כז
5. וזבחת פסח ליהוה אלהיך צאן ובקר במקום אשר יבחר יהוה לשכן שמו שם: דברים טז, ב
6. זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים: ויקרא ז, לז
7. אשר צוה יהוה את משה בהר סיני ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם ליהוה במדבר סיני: ויקרא ז, לח
8. וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחט את העלה: ויקרא ד, לג

מוסף רש"י

יש בעלים לאחר מיתה. ואם שחטו לשם בעלים אחרים צריך סיירם להביא אחר (פסחים מא א) אי דליכא תשובה. שאינו מיהא על מנתו (שבועות יב:) **למותר פסח.** בין שהקריב קפסח ואכל ומתפקר באחר ואחר כך נמלא זה, בין שהקריב פעמים לפסחו ואלה קדושת פסח על מנן ויהיו שניהם יצתותרו מן המעיות (פסחים ע. וכריתות מנחות פג.) **שקרב שלמים.** כמועד לו לאחר הרגל (פסחים שם) **לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר.** היינו שלמים שבסיירין לנוח מכל אלן ומכל בקר זכר ונקבה (שם ובקמן ט.) ואע"ג דעולה בא ב"כ מן הצאן ומן הבקר, אפ"ה שלמים אתי, דהא לשם מלוה הפריסה ולא לשם כלון (מנחות פג. מכתי"ר) **הואיל וגלי.** בזביחה, גלי בשאר עבודות (כתי"ר פרש) **אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין.** בפרשת לו את אהרן והקטיר אותם אהרן המזבחה אשה לה' אשם הוא, ויכולן אשם לא תיפסל בשנה לשמו דהא בהקטרה כתיב הוא והקטרה לאו עיקר הוא, ולכתוב אימורי הוא אשם ולא שנקטרו אימורין אלא לשמו, דהא הוא עלמא אלא הוקטרו אימורין כשר כדאמרינן בפרק תמיד נשחט מתקבת פסחים (נט:) דנעשאלו אימורין לו שאבדו לא יעבוד כפרה ויאכל הכהן, אבל פסח ואחטאת כתיב הוא בשחיטה, זבח פסח הוא, בחטאת נשיא כתיב ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' מנחות ד:) ואע"ג דכתיב באשם קדש קדשים הוא קודם שחיטה, לא לפני מיניה, אלא משמע לשמו אלא בשבתיב הוא אשם אם הקרבן כגון חטאת הוא אשם הוא, והיכא דכתיב נבי אחת מעבודות הלה (לעיל ה:)

שיטה מקובצת

הוא לעכב בין הבא בין הבא. לשון תוס' טוען, אע"ג דלא (בא לעכב) [כתיב הוא] אלא [בזביחה, ר"מ הוא] משמע בהויתו שלמיותו לך במקום [אחרן], וכבר הוכחנו [מלות בכולהו] עבודות. אשכחן בזביחה בין בשינוי בעלים [ובשינוי קודש בין לעכב] בין בשינוי קודש בין בשינוי בעלים ולהכי נמי בשאר עבודות אם אינו בשינוי בעלים. ומאי בין בלבד למצוה. ולמלוה בשינוי בעלים. ומאי בין בלבד אלא כלומר הואיל דמשום הכתוב שאר עבודות בזביחה בשינוי קודש לא קאי [הוא] אלא (לעכב) בזביחה דכתיב זבח פסח הוא ובין שינוי בעלים ולהכי נמי בשאר עבודות בזביחה בשינוי קודש בין לעכב. ולמלוה בשינוי בעלים. ומאי בין בלבד אלא כלומר בזביחה בשינוי קודש בין לעכב. ולמלוה בשינוי בעלים. ע"כ: **רש"י** ד"ה הוא לעכב ובו'. ס"א הוא לעכב בין הבא ובין הבא, כלומר בין בשינוי קודש ובין בשינוי בעלים. דפסח הוא משמע בהויתו יהא, לשמו כשר אלא לשמו פסול, ובאת תרוייהו דרייש משמע כלומר כשהוא עשוי כמצותו: **תוד"ה** יאמרתם. הלכך מוקי ליה לשינוי קודש. וא"ל מוס' הרי"ם, וי"ל דאותו פסוק דיעשית משמעתא שינוי קודש דמשמע כל עשיותיו דפסח, ואתה שינוי דפוסל בכל עבודות. שינוי קודש הוא, דשינוי בעלים אינו בד' עבודות כי אם ע"מ לזרוק:

מסורת הש"ס

ח) [לעיל ב.]. ט) לעיל דף ד: ע"ש פסחים סח. ע"ש. ג) יומא פו. [שבועות יט:] ירושלמי יומא פ"ח ה"ז. סנהדרין פ"ט ה"א. שבועות פ"א ה"ו. ד) עי' ת"כ מצורע ספ"ג. ה) [מלאי ריעי (חיט טז, כ) תרגום פרקליטי חביבי. ערוך]. ו) ספרי ראה פיסק' קכח. ירושי' פסחים פ"ה ה"ב. ז) ספרי שם פיסק' קכט. ח) [לקמן.] [פסחים ע: מנחות פג.]. ט) מכילתא בא פ"ד. ירושי' תרומות פי"א סה"א. פסחים פ"ה ה"ב. שקלים פ"ב ה"ד. יבמות פי"ג ה"ב. י) עי' לקמן יד: מ"ק: מנחות נב:]. כ) לעיל ה: ולקמן י: [מנחות ד.]. ל) ת"כ ויקרא חובה פ"ח ה"ו. פי"א ה"ג. ירושי' פסחים שם. מ) לקמן יז. נ) פסחים נט. מ) [עי' רש"ק שתיקן על קוסיתסן].

הגהות הב"ח

(א) גמ' כדרש פיקח. נ"ב דף כ' סוף ע"ב: (ב) שם חדש האביב ועשית למלוה: (ג) שם למה לי לכדתניא פסח נאמר בו הוא כשחיטה: (ד) רש"י ד"ה פסולה לא עלתה לו עלין: (ה) ד"ה פסח מנלן דבעינן לשמו בין למלוה: (ו) ד"ה אף כל וכו' הלכך למצוה בפסח ילפינן משלמים והני קראי דדרינן: (ז) ד"ה הכי גרסינן וכו' בזביחה הוא מיני וכו' ור' יהושע הס"ל ומיעוט ל"ג ליה נמתקן:

שינויי נוסחאות

א) גי' הערוך שבכנס לרצות רצה הפרקליט ובכנס דדורון [הגהות הרש"ל]: ב) מיכת עבודות ליתא בכתה"י ובד"י: ג) בשמ"ר ות"ו רפ"ט וש"מ נוסף הלכך למצוה משלמים והנך קראי אם אינו ענין למצוה דנפקא ליה מהתם תנהו ענין לעכב. ולהה נאות יב: ד) בכתה"י ליתא מה שבסוגריים. וכן מחקיהו בש"מ ובה"ד: ה) נ"ל כל מקום שנאמר הוא בזביחה (הוא) אינו אלא לעכב אבל אשם [כ"ה ובד"ו] ועי' רש"י יומא. בש"מ מחק מיעוט נאמר וכו' לעכב. וכן ליתא בכ"ר. ולהה לתלן אית טי: ו) בכתה"י ובש"מ דכיון דבדר עולה. ועי' טה"ק דכ' שהיא הגי' הגיהה: ז) נ"ל אחטאת [בתה"י ובד"ו]: ח) נ"ל לאפלוגי אדרבא [בתה"י ובד"ו]: ט) כ"ה בכתה"י ובד"ו. אבל בגליון נ"ל וקרב אחר: י) נ"ל ובולהו [ש"מ]: יא) המיעוט שבסוגריים ליתא בדפ"ו והוסיפוה בדפסד"מ בעעות [דפ"ו ובה"ד ש"מ]. ועי' תוד"ה הוא, ובנכ"ר: יב) נ"ל מצוה דלשמן בפסח משלמים הוא דדבינן להו לעכב לשינוי קודש. וכן בד"ר רפ"ט וש"מ אתא לעכב (במקום מיכת לעיל). ולפ"ז מתחבר שרש"י גרס כגמ' המוספת לעיל בתות ג' ומיכת לעכב שבכ"ר הוא הה"ד: יג) מיכת ולשינוי בעלים ליתא בכתה"י: יד) ס"ל ל"ג המוקף [בגליון]. אך בכתה"י ות"י איתא. וכלל הגולה שבסוגריים נעשו ע"י המגיה בתות יא ולשיטתו. וכבר הבאתו לעיל בעעות הוא: טו) מיכת וכו' ליתא בכ"י ובד"י. וכן בדק"ס כתב שהוא שיבוש. ועי' תוס ה: טז) הוא בזביחה כל"ל [ש"מ]: יז) ל"ל דר' [שמה"ר]: יח) נל"ל חטאת [בתה"א]: יט) נ"ל אפילו הכי [ש"מ]: כ) ובחבת פסח שתהא שחיטתו לשם פסח שחטו שלא לשמו פסול אין לי כו' כל"ל [ש"מ]: כא) בא] בד"ו ראשיני בעלים קאי. ובש"מ מחק מיעוט אלו: כב) נ"ל כסוגיא [ש"מ]. ובמהר"ל שכתיון הכס"ו אלא שעכל ע"פ בדברו: כג) נ"ל הוא [ש"מ]:

ליקוטים

הואיל וגלי גלי לא אם"ר. נר' דר"ל דהאי הואיל דגלי גלי הוא דחוק יותר משאר הואיל דגלי גלי דבשאר דוכתין. (ס' מיתות מ"ש ע"ב)

¹ולקח הכהן מדם החטאת שתהא קבלה לשם חטאת ואשכחן שחיטה וקבלה זריקה מנלן דאמר קרא ²וכפר עליו הכהן מחטאתו [א] שתהא כפרה לשם חטאת אשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנלן אמר קרא עליו [ה] עליו ולא על חבירו אשכחן למצוה לעכב מנלן כדאמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו הכא נמי חטאת חטאתו אשכחן מצוה בשנוי קדש וזריקה בשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב בכל עבודות [ב] בשנוי קדש ובשאר עבודות בשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב מנלן אמר ר' יונה אתיא מחטאת נזיר דכתיב ³והקריב הכהן לפני ה' [ו] ועשה את חטאתו ואת עולתו שיהו כל עשיותיו לשם חטאת אשכחן [ג] שנוי קדש שנוי בעלים מנלן (א) [ד] (אם אינו ענין לשנוי קדש [ה] תניהו ענין לשנוי בעלים אשכחן למצוה לעכב מנלן) אמר רב הונא [בריה דר"י] חטאת חטאתו מתקיף לה רבינא אלא מעתה עולת עולתו מאי דרשת ביה ולרבינא מנחת מנחתו נסך נסכו מאי דרשת בהו ההוא [ג] מבעי ליה מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם אפי' למחר אלא עולת עולתו מאי דרשת (ב) בהו ותו מי גמרי מהדדי חטאת חלב מחטאת נזיר לא גמרה שכן יש עמה דמים אחרים חטאת נזיר מחטאת חלב לא גמרה שכן כרת אלא אמר רבא אתיא מחטאת מצורע דכתיב ⁴ועשה הכהן את החטאת [ז] שיהו כל עשיותיו לשם חטאת ואשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנליה אמר קרא ⁴וכפר על המטהר וגו' [ח] על המטהר זה ולא על המטהר חבירו ואכתי מי ילפא מהדדי חטאת חלב מחטאת מצורע לא ילפא שכן יש עמה דמים אחרים חטאת מצורע מחטאת חלב לא גמרה שכן כרת מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי בהי לא לכתוב [לא לכתוב] רחמנא בחטאת חלב ותיתי מהנך מה להנך שכן יש עמהם דמים אחרים לא לכתוב רחמנא בחטאת נזיר ותיתי מהנך מה להנך שכן אין להן שאלה לא לכתוב רחמנא בחטאת מצורע ותיתי מהנך מה להנך שכן אין [ו] באין בדלות אלא אמר קרא ⁵זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים בין שנוי קדש בין שנוי בעלים בעינן לשמן למצוה אף חטאת [ז] בין שנוי קדש בין שנוי בעלים בעינן לשמן למצוה הילכך מצוה משלמים והנך קראי לעכב ואשכחן חטאת חלב דכתיב בה לחטאת

ולקח הכהן. לשון קבלה הוא: **וכפר.** היינו בזריקה. הולכה לא אצטריך קרא דבכלל קבלה [ח] היא מתרביא ליה: **אשכחן למצוה כו'.** ולאי קשיא מצוה מהיקשא דזאת התורה משלמים אתיא כשאר כל הזבחים אין הכי נמי ומסקנא מהתם יליף לה לקמיה ומעיקרא הוא דמהדרינן דנכתבו כולהו בגופיה: **כדאמר רב הונא כו'.** לקמן בשמעתין: **חטאתו.** וכפר עליו הכהן מחטאתו (כשזרק דמו לשמו חטאת חטאתו) מדהוה ליה למכתב מחטאת וכתיב וי"ו יתירא למדרש בה לשם בעלים: **אשכחן מצוה בשנוי קדש.** בכל עבודות וזריקה אשכחן בה מצוה ועכוב בשנוי בעלים דהאי מחטאתו נמי [ט] בזריקה כתיב שהיא הכפרה [י]: **לעכב בכל עבודות בשנוי קדש.** שלא למדנו לאחד מהן ושאר עבודות לבד מזריקה בשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב מנלן: **שיהו כל עשיותיו לשם חטאת.** ולמצוה לא אצטריך קרא דהא נפקא לן משאר חטאות והאי לעכובא: [ה"ג בס"א] [יא] **אשכחן שנוי קדש שנוי בעלים מנלן** [יב]: **אמר רב הונא כו'.** גבי נזיר כתיב ועשה את חטאתו ואת עולתו הרי [יג] למצוה וכשלמים מה שלמים לא חלקת בהן בין זריקה לשאר עבודות בשנוי בעלים למצוה אף חטאת לא תחלק בין זריקה לשאר עבודות לעכב הרי לך מצוה ועכוב בין בשנוי קדש בין בשנוי בעלים כך נ"ל וכן יש לפרש גבי חטאת מצורע לקמן נ"ל: **ולרבינא.** דלא קשיא ליה אלא עולת עולתו מנחתו ונסכו דכתיבי נמי גבי נזיר אמאי לא קשיא ליה: **ההוא מיבעי ליה.** כי היכי דדרשינן לכל מנחתם ונסכיהם [יד] בלילה ואפילו למחר שיוכשרו לבא למחר (ג) לבא בלילה הכי נמי דרשינן להאי ועשה את מנחתו כל זמן שיעשנו הוא קרוי מנחתו ונסכו של זה אע"פ שלא קרבו עם זבחו: **מי גמרי.** שאר חטאות וחטאת נזיר מהדדי דתמצי לומר חד למצוה וחד לעכב. סתם חטאת קרי חטאת חלב משום דשכיחא טפי: **שכן כרת.** מכפרת על חייבי כרת אלמא לא גמרי מהדדי וכיון דלא גמרי מהדדי תרווייהו למצוה אצטריכו: **ואשכחן שנוי קדש.** ולעכב דהא נפקא לן מצוה לעיל בשאר חטאות: **וכפר על המטהר.** סיפיה דועשה הכהן את החטאת הוא ועל המטהר אכולהו עשיות קאי: **ותיתי מהנך.** נזיר ומצורע: **שאלה.** נזיר נשאל לחכם ועוקר נזירתו ופטור מן הקרבן: **שכן אין** [טו] **באין בדלות** גרסי'. שאין חטאות [טז] יורדות בעניות להביא עוף: **והנך קראי לעכב.** וכשלמים מה שלמים לא חלקת בהן למצוה אף חטאת לא תחלוק בו לעכב וכיון דכתיב עכובא בזריקה אתיא להו לכולהו עבודות בהך דרשא מהיקשא דשלמים: **אשכחן חטאת חלב דכתיב ביה לחטאת.** ושחט אותה לחטאת בסתם חטאת כתיב (ד) אם [יז] נפש כי תחטא וגו': חטאת

זריקה מנלן מוכפר עליו הכהן מחטאתו. הרבה יש תימה דהני קראי דשחיטה וקבלה ושחט אותה לחטאת ולקח הכהן כתיבי בסתם חטאת כגון חטאת חלב בפרשת ויקרא גבי כשבה והאי קרא דוכפר עליו הכהן מחטאתו כתיב בחטאת דשמיעת קול וביטוי שפתים אבל בחטאת חלב לא כתיב מחטאתו אלא על חטאתו כתיב ובתורת כהנים [ו] באותה פרשה עצמה דחטאת חלב דריש מקרא דמחטאתו אע"ג דלא כתיב בההיא פרשתא וזהו תימה דשביק קרא דעל חטאתו דכתיב בההיא פרשתא ושמא משום דעל חטאתו לאחר הקטרת אימורים הוא דכתיב אבל תימה דלקמן משמע דכל הני קראי דהכא בחטאת חלב כתיבי דקאמר אשכחנא חטאת חלב אבל חטאת דשמיעת קול וביטוי שפתים מנא לן וי"ל דהכי קאמר לקמן אשכחנא חטאת חלב עכובא שחיטה וקבלה בשנוי קדש ושאר עבודות נילף כדאמר לעיל מה שלמים לא חלקת בין זביחה לשאר עבודות למצוה אף כאן לא תחלוק לעכב וקבלה נמי לא הוצרך לכתוב אבל שמיעת קול מנא לן דאע"ג דכתיב ביה וכפר עליו מחטאתו ודרשינן לעיל לשם חטאת היינו שנוי קדש בזריקה ולא חלקת לא ניחא בזריקה לפי שהיא עיקר כפרה ושנוי בעלים בחטאת חלב נגמר משמיעת קול דליכא פירכא וי"מ דמחטאתו דקאמר היינו בשעיר נשיא דכתיב ביה נמי מחטאתו וקאי [יח] גם אחטאת חלב וקשה דכתיב לאחר הקטרת אימורים נראה לי. ברו"ך. ועוד נ"ל דלא הוה מצי למדרש מוכפר על חטאתו אשר חטא דכתיב בחטאת חלב משום דהכי קאמר על פשעו אשר חטא [יט] (ולא בשמיעת קול מיירי בחטאת קרבנו) ולא משעיר נשיא דכתיב מחטאתו ונסלח לו והיינו מפשעו וחטאתו שלו ונסלח לו אבל בשמיעת קול לא כתיב זה [כ] ולא זו אלא מחטאתו היינו מקרבנו. ברו"ך:

וזריקה בשנוי בעלים בין למצוה בין לעכב. תימה דמהאי קרא וכפר [כא] עליו הכהן מחטאתו דרשינן תרווייהו זריקה בשנוי קדש ושנוי בעלים ואם כן מחטאת חטאתו תיפוק ליה נמי עכובא בשנוי קדש כמו בשנוי בעלים דאתרווייהו קאי:

ועשה את חטאתו שיהו כל עשיותיו לשם חטאת אשכחנא שנוי קדש שנוי בעלים מנ"ל אמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו. כך גירסת הקונטרס ולגירסא זו מוקי ברישא לעכב בשנוי קדש קודם שנעמיד למצוה בשנוי בעלים באם אינו ענין ואינו משמע כן בכולי פירקא לעיל גבי שלמים ופסק דקאמר אשכחנא שנוי קדש שנוי בעלים מנא לן ומוקי ברישא בשנוי בעלים באם אינו ענין קודם שיעמיד קרא לעכב ומיהו י"ל דשאני הכא דככר אשכחנא קרא לזריקה בשנוי בעלים ואית ספרים דגרסי אם אינו ענין לשנוי קדש דנפקא ליה מהתם תניהו ענין לשנוי בעלים אשכחנא למצוה לעכב מנא לן אמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו ולגירסא זו לא נצריכינן תו לקרא דלעיל בזריקה וניחא נמי הא דגרסינן לעיל כדאמר רב הונא בריה דרב יהושע חטאת חטאתו דמשמע דעיקר מילתא לא תאמר אההיא והיינו משום דלבסוף לא קיימא: **מנחתם** ונסכיהם בלילה מנחתם ונסכיהם אפי' למחר. לאו מהאי קרא [כב] [קדרים]: **הילכך** מצוה משלמים והנך קראי לעכב. וא"ת למה לי למכתב בכולהו לכתוב בהך [כג] ואינך כולהו אתו מדכתיב זאת תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות כדלקמן (דף ט:) בשמעתא דמבוג ויש לומר דמסקנא

מסורת הש"ס

א) [לעיל ג: ד: ז. פסחים סב.], ב) ירוש' פסחים פ"ה ה"ב, ג) לקמן פד. מנחות מד: תמורה יד. [נג. תענית ב:], ד) ת"כ מצורע פ"ג ס"ג, ירוש' פסחים שם, ה) ירוש' פסחים שם., ו) עי' ויקרא חובה פר' י פי"ז:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שינוי בעלים מנלן (אם אינו ענין וכו' מנלן) תא"מ. ונ"ב רש"י לא גרס ליה אלא ה"ג אשכחן שינוי קדש שינוי בעלים מנלן אמר רב הונא כו': (ב) שם עולתו מאי דרשת ביה ותו: (ג) רש"י ד"ה ההוא וכו' למחר או לבא: (ד) ד"ה אשכחן וכו' כתיב (ויקרא ד, כז) ואם נפש אחת תחטא:

מוסף רש"י

מנחתם ונסכיהם. בפרשת פנחס כתיב בכולהו מנחתם ונסכיהם לפרים וגו' לומר לך מנחתם ונסכיהם אפילו [וכו'] (תמורה יד. עפ"י שיטמ"ק). ונפקא לן מהא דאמר מר ומנחתם ונסכיהם יתירי דכתיבי בקרבנות החג להכי כתיבי (לקמן פד.) בלילה. דאע"פ שמקריבין הקרבנות ביום יכולין להביא המנחות והנסכים בלילה (תענית ב:) בלילה. דמנחת נסכים קריבין בלילה, ואי קשיא הא אמרינן בהקומץ [רבה] דברים שדרכן ליקרב ביום וקחשיב מנחת נסכים, מפרש לה בפרק יש קרבנות במסכת תמורה (דף יד.) דהא דקתני ביום בנסכים הבאים עם הזבח והא דקתני בלילה בנסכים הבאין בפני עצמן, כגון שהביא זבח בלא נסכים ולאחר זמן הביא הנסכים בפני עצמן, יכול להביאן בלילה (מנחות מד:) מנחתם ונסכיהם אפי' למחר. [illegible]

שינויי נוסחאות

[illegible]

תורה אור

1. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ד, לד
2. וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ד, כו
וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ה, י
3. וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהֹוָה וְעָשָׂה אֶת חַטָּאתוֹ וְאֶת עֹלָתוֹ: במדבר ו, טז
4. וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחַטָּאת וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וְאַחַר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה: ויקרא יד, יט
5. זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים: ויקרא ז, לז

ליקוטים

מנחתם ונסכיהם בלילה כו'. נ"ל דלכתחילה יש להביא נסכים עם הזבח, דאי מביא בלילה אין יכול לומר שירה כדאמרינן בפ"ב דערכין מה כפרה ביום אף שירה ביום, ולמחר נמי אם מביאה מבעיא לן התם אם טעונין שירה כו' ולא איפשוט. והא דאמר ר"מ התם דשיר מעכב הקרבן היינו בנסכים הבאין עם הזבח שקרבו בשעת שחיטת הזבח דאין קרבין אלא ביום [illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

[illegible]